

سیری در تزئینات معماری آل‌بویه اصفهان و تأثیرپذیری آن از گچبری‌های دوره ساسانی

جواد نیستانی^۱، حمید قاسمی‌قاسموند^۲، مبینا مظفری^۳^۱ دانشیار باستانشناسی دانشگاه تربیت مدرس^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه بوعلی سینا همدان

چکیده

با ظهور اسلام و تصرف ایران به دست اعراب در سده‌های نخستین اسلامی گرچه حکومت سیاسی ساسانیان دچار فروپاشی شد، اما فرهنگ و هنر این دوران که دارای بنیان استواری بود هرگز از بین نرفت. بلکه شالوده هنری قرار گرفت که در دوره اسلامی ایران به هنر اسلامی- ایرانی معرف است. دوران آل‌بویه به‌عنوان اولین حکومت ایرانی بعد از اسلام که هدف آن احیای فرهنگ و هنر ایران باستان بود بعد از تصرف اصفهان در سال ۳۲۸ هجری رسماً تأسیس شد. در این دوره هنر و معماری تحت تأثیر هنر ایران پیش از اسلام قرار داشت و برای تزئینات بناهای خود از تزئینات معماری این دوران بهره برده‌اند. در این مقاله سعی بر آن است تا تزئینات معماری آل‌بویه در اصفهان را مورد بررسی قرار داده و میزان تأثیرپذیری آن‌ها را از گچبری‌های دوره ساسانی مورد بررسی قرار دهیم. که در نتیجه آن مشخص شد که عمده تزئینات معماری این دوران در اصفهان الهام گرفته از تزئینات گچبری دوران ساسانی است و می‌توان یکی از علل آن را همان اندیشه احیای فرهنگ ایران در بین حاکمان این دوره دانست. همچنین از دیگر عوامل مهم در تزئینات این دوره نقوش هندسی و گیاهی هستند که به دلیل منع بکار بگیری تصویرسازی در بناها از آن‌ها بیشتر استفاده شده است.

واژه‌های کلیدی: آل‌بویه، گچبری ساسانی، اصفهان، تزئینات